

Толочко В.М., Артюх Т.О., Должнікова О.М.

Інститут підвищення кваліфікації спеціалістів фармації Національного фармацевтичного університету, м. Харків

Аспекти управлінських дій щодо ризиків в аптечній мережі

uef-ipksf@nuph.edu.ua

Вступ. Аптечна мережа при здійсненні соціально-медичної функції з фармацевтичного забезпечення населення і лікувально-профілактичних закладів має досить високу вірогідність виникнення обставин, що можуть спричинити появу ризиків. Тому виникає потреба у з'ясуванні можливих меж таких обставин і опрацюванні напрямків управлінських дій стосовно ризиків в умовах сьогодення і у майбутньому.

Мета дослідження. Полягає у визначенні зон можливого виникнення ризиків в аптечній мережі та аспектів управлінських дій щодо їх упередження.

Матеріали та методи. Використані матеріали наукових публікацій, інформація органів державної влади, законодавчі та нормативно-правові акти України, дані власних спостережень. Застосовані методи вибіркового спостереження, анкетування, опитування, експертних оцінок у продовж 2019-2021рр. У якості респондентів залучались досвідчені спеціалісти фармації, які були спроможні посилатись на особисті професійні знання при визначенні допустимості ризиків в аптечній мережі (стаж професійної роботи понад 10 років). Узгодженість їх думок оцінювали через сукупний індекс, який за ранговою шкалою від одиниці до нуля складав не менше 0,5. Обробка даних і з'ясування їх достовірності здійснювались за допомогою ліцензованих програм продуктів Microsoft Office Excel.

Отримані результати. В аптечній мережі вірогідність будь-яких подій (обставин) для виникнення ризиків досить висока. Такі ризики мають різноплановий характер і тому важливо з'ясувати деякі сприятливі до них зони. За думкою респондентів, доцільно звернути увагу на такі зони: структура аптечної мережі, розміщення аптек і вимоги до управлінського персоналу.

Дослідження показали, що в першій зоні сприятливість обставин до виникнення ризиків в аптечній мережі пов'язана із значною перевагою аптечних закладів недержавної форми власності (понад 92%), серед яких колективна форма власності сягає понад 76%. За таких умов вони охоплюють понад 88% вітчизняного фармацевтичного ринку. Тому управлінські дії ризиками в цій зоні аптечної мережі можуть проводитись за двома напрямками: на рівні окремого аптечного закладу з використанням електронного зв'язку Держлікслужби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками, а також на рівні керівників та власників створених об'єднань, до яких увійшли аптеки.

Далі, зоною з можливого виникнення ризиків в аптечній мережі розглядаються обставини, що пов'язані з розміщенням аптек у непристосованих приміщення чи місцях, як то зупинки автотранспорту, заклади адміністративного, культурно - масового та іншого призначення (межа такої зони складає 27-38%). За думкою респондентів, управлінські дії з упередження виникнення ризиків в цій зоні доцільно проводити спільно з регіональними підрозділами Держлікслужби України з лікарських засобів та контролю за наркотиками.

Важливою зоною виникнення ризиків в аптечній мережі, за думкою респондентів, можуть розглядатись обставини, пов'язані з кадровим забезпеченням керівного складу в аптечних закладах. Ця зона ризиків виникає тому, що керівники аптечних закладів повинні максимально відповідати вимогам окремих компетенцій сучасного керівника у фармацевтичному секторі галузі охорони здоров'я. Для прикладу у таблиці наведені деякі з них, які за оцінкою респондентів отримали вагомість не нижче 7 балів (шкала оцінювання від 1 до 10). Управлінські дії з упередження виникнення ризиків в такій зоні можуть проводитись спільно з регіональними державними органами, які контролюють формування професійного порт фоліо спеціалістів фармації, і тим самим відстежувати наявність такої відповідності.

№	Окремі вимоги до керівного складу аптечних закладів (вибірково)	Бали за оцінкою респондентів (від 1 до 10)
1	Дотримання системного підвищення кваліфікації	9,20
2	Володіння професійними знаннями та навичками	9,07
3	Вміння орієнтуватись на досягнення поставленої мети	9,00
4	Вміння дослухатись до колективної думки	8,70
5	Здатність проявляти лідерські якості	8,60
6	Здатність оцінювати особисті здобутки через здобутки колективу	8,40
7	Вміння прогнозувати поведінку інших	7,80
8	Вимогливість до себе, самодисципліна	7,10

Висновки. Встановлено, що до зон з високою вірогідністю виникнення ризиків в аптечній мережі відноситься обставини, пов'язані з її структурою, розміщенням аптек, кадровим забезпеченням управлінського персоналу. Окреслені межі таких зон та можливі управлінські дії з упередження виникнення в них ризиків.